

3. Рокачук В.Н. История развития философской мысли с древнейших времен и до наших дней в кратком изложении. Учебное пособие. Кишинэу, 2001. – 400 с.
4. Рокачук В.Н. Философия. Учебное пособие. Кишинэу, 2001. – 300 с.
5. Спиркин А.Г. “Основы философии”. М. 1988.- 592 с.
6. Шестов Л. “Странствования по душам” // “На переломе. Философские дискуссии 20-х годов”. М., 1990. – 340 с.
7. Философский словарь. – К: А.С.К., 2006. – 1056 с.
8. Философский словарь / Под ред. И.Т. Фролова. – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: Политиздат, 1991. – 560 с.
9. Філософський енциклопедичний словник / Під ред. В.І. Шинкарука. К., Абрис, 2002. – 744 с.

PARTICULARITĂȚILE APLICĂRII ȘI ACHITĂRII AMENZII CONTRAVENȚIONALE

Antoci Albert doctor în drept,
lector universitar USM, facultatea drept

Abstract: În prezentul articol este analizată instituția sancțiunii amenzii contravenționale, în special perioada de când se va începe a calcula cele 72 de ore de achitare a jumătate din amenda contravențională aplicată, sau 30 de zile de achitare al amenzii contravenționale, care este procedura de aplicare și achitare a amenzii contravenționale.

Summary: In this article it is analyzed institution sanction by fines, in particular the period of time will start to calculate the 72 hours to pay half the fine imposed contravention , or 30 days to pay the fine for minor offenses, which is the application procedure and payment of the fine shall.

Cuvinte cheie – contravenție, proces verbal cu privire la contravenție, amendă contravențională, agent constatator, executare silită.

Keywords - contravențion, protocol on offence, on fine, ascertaining agent, enforcement.

Conform prevederilor art.34 alin. (1) Cod Contravențional „Amenda este o sancțiune pecuniară, care se aplică în cazurile și în limitele prevăzute de prezentul cod. Amenda se stabilește în unități convenționale. O unitate convențională este egală cu 50 lei”.

Codul contravențional al R.Moldova stabilește următoarele sancțiuni contravenționale aplicabile persoanei fizice:

- a) avertismentul;
- b) amenda;
- c) privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate;
- d) privarea de dreptul de a deține anumite funcții;
- e) aplicarea punctelor de penalizare;
- f) privarea de dreptul special (dreptul de a conduce vehicule, dreptul de a deține armă și de portarmă);
- g) munca neremunerată în folosul comunității;
- h) arestul contravențional.

Art. 34 alin.(2⁴) Cod Contravențional stipulează: „Amenda se achită de către contravenient în mod benevol în termen de 30 de zile de la data stabilirii acesteia”.

Alin.(3) al articolului precitat prevede: „Contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 72 de ore din momentul stabilirii ei. În acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral”.

Executarea amenzei contravenționale se asigură de către executorul judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul contravenientului. [1]

Ținem inițial să facem o apreciere al frazei: „de la data stabilirii acesteia”. În toate cazurile contravenția se constată prin procesul verbal încheiat de agentul constator. Agentul constator de competența căruia revine nu numai constatarea dar și documentarea contravenției cu aplicarea sancțiunii, prevede care va fi suma amenzii aplicate.

Sancțiunea contravențională se aplică în funcție de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de caracteristica persoanei și de circumstanțele atenuante și agravante. [2]

Amenda prevăzută în actul normativ de stabilire și sancționare a contravențiilor nu are o valoare fixă ci o limită minimă și una maximă.

Asupra deciziei agentului constator privind individualizarea pedepsei care va fi aplicată făptuitorului, aceasta eset influențată de prezența circumstanțelor atenuante (*art. 42 Cod Contravențional*) sau agravante (*art. 43 Cod Contravențional*), care prin esența lor influențează asupra sancțiunii aplicabile, adică dacă sunt prezente circumstanțele atenuante în cazul documentării contravenției, agentul constator va aplica suma minimală al amenzi, iar pe măsura prezenței circumstanțelor agravante în procesul de documentare a contravenției, proportional se va mări și suma amenzii, ajungând pînă la maximul prevăzut de lege.

Aplicarea amenzei maxime fără prezența circumstanțelor agravante, poate fi considerată ca fiind neargumentată, în acest caz, contravenientul o poate ataca în

instanța de judecată, cerînd înlocuirea cu o amendă mai mica decât cea aplicată prin procesul verbal cu privire la contravenție.

Principiul constituțional al legalității impune diferențierea sancțiunilor stabilite pentru încălcarea legii, astfel încât să existe un echilibru între scopul legii contravenționale și mijloace, iar mijloacele utilizate să nu restrângă drepturile persoanei mai mult decât este necesar pentru a atinge aceste scopuri. [3]

Astfel, dacă procesul verbal cu privire la contravenție se întocmește în prezența contavenientului, o copie a acestuia i se înmînează contravenientului contra semnătură, ora și data aplicării sancțiunii respective și constituie termenul de când se încep a calcula cele 72 de ore pentru achitarea a jumate din amenda contravențională, sau 30 de zile de achitare integrală a amenzii contravenționale.

Menționăm că agentul constatatator, pe lângă aducerea la cunoștință al drepturilor și obligațiilor de care beneficiază contravenientul, este obligat să aducă la cunoștința contravenientului înlesnirea acordată prin lege de a plăti în condițiile stabilite amenda mai mică pentru fapta săvârșită.

Situația respectivă este cea mai simplă și clară din toate punctele de vedere, în ce constă interpretarea art. 34 alin (2⁴) și alin. (3) Cod Contravențional.

Totuși, există un șir de neclarități și diverse interpretări referitor la momentul de când încep a fi calculate cele 72 de ore pentru achitarea a jumătate din amenda contravențională.

În unele cazuri termenul se calculează nemijlocit de la data stabilirii ei. Contravenientul dorind să achite la oficiul poștal amenda contravențională în termen de 72 de ore din momentul ce i-a fost adusă la cunoștință, la oficiul poștal i-au explicat că nu-i posibil, deoarece au fost depășite cele 72 de ore din momentul stabilirii amenzii. [4]

În nota informativă la proiectul Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, ce cuprinde în special modificarea și completarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 elaborat de Ministerul Justiției, se stabilesc următoarele modificări ale art.34 Cod Contravențional – „întru oferirea unei posibilități obiective de a beneficia de dreptul achitării a jumătate din amenda stabilită, termenul stabilit pentru efectuarea plății urmează a fi majorat de la 72 ore la 3 zile lucrătoare.

Or, perioada oferită, urmează a fi sincronizată cu orarul de lucru al instituțiilor responsabile de recepționarea amenzii.

Astfel, prin modificarea propusă vom specifica cazurile în care contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită și vine să garanteze dreptul la un proces echitabil prin asigurarea beneficierii de dreptul de a achita jumătate din amendă, chiar dacă procesul - verbal a fost contestat în instanța de judecată și contravenientul nu și -a retras cererea de contestare a deciziei, emisăasupra cauzei contravenționale, pînă la cercetarea judecătorească.

În cazul în care făptuitorul nu a respectat condițiile menționate anterior sau cererea i-a fost respinsă, cuantumul amenzii urmează a fi achitată integral”. [5]

Totuși autorii proiectului respectiv își rezervează specificarea ulterioară al cazurilor în care contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită, neindicându-le totuși expres, fapt care urmează a fi apreciat în ultreioara expunere.

Este stabilită norma că în cazul când procesul verbal cu privire la contravenție este întocmit în prezența făptuitorului, sau în absența persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, și când acesta refuză de a semna procesul-verbal, faptul dat se consemnează în procesul-verbal și se certifică prin semnătura cel puțin a unui martor, indicându-se și datele de identitate ale acestuia.

Acțiunea respectivă este pusă în sarcina agentului constator, iar neîndeplinirea acesteia, atrage ca efect nulitatea procesului verbal cu privire la contravenție.

În situația expusă mai sus se vor aplica prevederile art. 382 Cod Contravențional. Aplicarea prevederilor articolului respectiv, este condiționată de necesitatea aducerii la cunoștința persoanei a faptului că în privința acesteia a fost întocmit un proces verbal cu privire la contravenție.

„Citarea este o acțiune procedurală prin care autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională asigură prezentarea persoanei în fața sa pentru desfășurarea normală a procesului contravențional.

Citarea se face prin invitație scrisă, care se înmânează de către autoritatea competentă sau se expediază prin poștă. Citarea se poate face și prin notă telefonică sau telegrafică, prin telefax, poștă electronică ori prin orice alt sistem de mesagerie electronică în cazul în care autoritatea dispune de mijloacele tehnice necesare pentru a dovedi că citația a fost primită”.

Lipsa unei dovezi ce ar confirma că persoana cunoaște despre faptul că în privința acesteia a fost întocmit un proces verbal cu privire la contravenție, nu acordă dreptul agentului constator de a realiza careva acțiuni de executare silită a achitării amenzei.

Astfel, dacă unei persoane i-a fost întocmit un proces verbal cu privire la contravenție, pe care ea a refuzat să primească copia acestuia contra semnătură, sau a fost întocmit un proces verbal cu privire la contravenție în lipsa contravenientului, calcularea termenului de 72 de ore în acest caz se va începe din ziua când contravenientul a fost informat oficial despre procesul verbal cu privire la contravenție, iar agentul constator are la sine dovada faptului că contravenientul a fost informat și cunoaște despre procesul verbal cu privire la contravenție.

Conform art. 34 alin.(8) Cod Contravențional, dacă persoana fizică nu a plătit amenda în decursul de 30 de zile de la data stabilirii ei, instanța de judecată o

poate înlocui la demersul agentului constatator. Potrivit art. 183 alin.(4) Cod de executare, raportat la prevederile art.312 alin.(1), art. 313 alin.(2) și 315 Cod de executare, executorul judecătoresc, după primirea spre executare a hotărârii privind aplicarea amenzii, în cazul în care executarea silită nu a fost posibilă din cauza lipsei sau insuficienței de bunuri sau din cauza eschivării cu rea-voință de la achitarea amenzii, solicită instanței de judecată, înlocuirea acesteia în conformitate cu prevederile art. 34 alin.(4) Cod contravențional. [6]

Art.448 alin. (3) Cod Contravențional prevede „*Contestația suspendă executarea sancțiunii contravenționale aplicată prin procesul-verbal*”. Deoarece amenda este o sancțiune contravențională, rezultă faptul că achitarea acesteia se suspendă, până la rămânerea definitivă al deciziei instanței de judecată.

Art. 470 alin. (1), Cod Contravențional, prevede: „*Recursul împotriva hotărârii judecătorești contravenționale suspendă executarea ei, cu excepția sancțiunii arestului contravențional*”.

Din conținutul normei precitate deducem acel fapt că atâta timp cât contravenientul contestă decizia agentului constatator aplicată prin procesul verbal cu privire la contravenție, achitarea amenzii aplicate care este o sancțiune, se suspendă pe întreaga durată cât are loc judecarea contestației, până la emiterea de către instanța de judecată al unei hotărâri definitive sau irevocabile. Respectiv din ziua când a fost pronunțată hotărârea definitivă sau irevocabilă al instanței de judecată și urmează a fi calculat termenul de 72 de ore pentru achitare în jumate al amenzii contravenționale aplicate.

Ținem totodată să menționăm și despre faptul că legea contravențională prevede faptul că amenda contravențională poate fi achitată fără întocmirea procesului-verbal, nemijlocit agentului constatator în cazul când persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional recunoaște că este vinovată de săvârșirea contravenției.

Prin Ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 118 din 5 mai 2017 a fost aprobat Formularul chitanței de încasare a amenzii la locul constatării contravenției (în continuare — chitanță) și Instrucțiunea privind modul de completare a chitanței, ordinul fiind publicat în MO nr. 335-33 alin. 9 din 15 septembrie 2017. [7]

Astfel, agenții constatori ai contravențiilor din cadrul subdiviziunilor MAI sunt în drept să perceapă, la momentul constatării contravenției, jumătate din suma amenzii aplicate, dacă contravenientul recunoaște săvârșirea contravenției și acceptă să plătească amenda contra chitanță.

În cazul în care persoana care a săvârșit contravenția va recunoaște vina și va achita jumătate din amendă la fața locului, agentului constatator din cadrul subdiviziunilor MAI nu va întocmi proces-verbal cu privire la contravenție persoanei care a săvârșit contravenția.

De această posibilitate însă vor putea beneficia nu toate persoanele care au săvârșit contravenției și anume:

- 1) *Persoanele cărora sancțiunea urmează să le fie aplicată de către instanța de judecată, sau în cazul în care față de persoană urmează să fie aplicate două sancțiuni, una din ele urmând să fie aplicată de către instanța de judecată;*
- 2) *prin contravenție s-a cauzat un prejudiciu material;*
- 3) *există corpuri delictive pasibile de confiscare în conformitate cu art. 4397 din Codul contravențional și art.162 din Codul de procedură penală;*
- 4) *sunt săvârșite contravențiile prevăzute de art.220–226 și 228–245 din Codul contravențional.*

Chitanța reprezintă un formular tipizat de document primar cu regim special de strictă evidență, executată tipografic cu serie și număr și se completează și se eliberează la locul constatării contravenției.

Chitanța se întocmește în două exemplare, ambele sunt semnate de către agentul constatator și contravenient; primul exemplar rămâne la agentul constatator, iar al doilea exemplar, după achitarea sumei necesare, se înmânează contravenientului, faptul înmânării chitanței menționându-se în primul exemplar.

Completarea chitanței se efectuează în prezența contravenientului și în baza datelor din actul de identitate ale acestuia.

Indicăm faptul că în cazul încasării amenzii la locul constatării contravenției, cu eliberarea chitanței, se permite fără aplicarea mașinilor de casă și control. [8]

Tinem să menționăm că analizând conținutul ordinului sus precitat, stabilim o incompletare al acestuia.

Astfel, conform prevederilor art.34 alin. (3¹) Cod Contravențional se stipulează că *„Evidența executării sancțiunilor amenzilor se ține în Registrul debitorilor. Conținutul Registrului debitorilor, modul de ținere a acestuia și modul de evidență a executării sancțiunilor amenzilor se reglementează de către Guvern”*.

Respectiv în ordinul în cauză nu este reglementată procedura ulterioară pe care trebuie să realizezeze agentul constatator după ce percepe amenda contravențională de la contravenient.

Alin. (3) art. 447 Cod Contravențional indică că chitanța de încasare a amenzii contravenționale este un document de strictă evidență. Modul de evidență, de păstrare și de eliberare a chitanțelor de către agenții constatori se stabilește printr-un regulament aprobat de Guvern.

În Anexa nr.2 la ordinul MAI nr.118 din 5 mai 2017 privind Instrucțiunea privind modul de completare a chitanței de încasare a amenzii la locul constatării contravenției, nu sunt prevăzute modalitățile de evidență și păstrare a chitanțelor, fapt care ulterior poate duce la o incertitudine în procesul de evidență al executării sancțiunii amenzii.

Astfel, în concluzie stabilim faptul că prezența lacunelor respective diminuează din eficiența aplicării prevederilor legale de către agentul

constatator. Privitor la persoana față de care a fost întocmit un proces verbal cu privire la contravenție, despre care ea nu cunoaște, calcularea termenului de 72 de ore în acest caz se va începe din ziua când contravenientul a fost informat oficial despre procesul verbal cu privire la contravenție, iar agentul constatator are la sine dovada faptului că contravenientul a fost informat și cunoaște despre procesul verbal cu privire la contravenție.

În cazul când contravenientul contestă decizia agentului constatator aplicată prin procesul verbal cu privire la contravenție, achitarea amenzii aplicate care este o sancțiune, se suspendă pe întreaga durată cât are loc judecarea contestației, până la emiterea de către instanța de judecată al unei hotărâri definitive sau irevocabile. Respectiv din ziua când a fost pronunțată hotărârea care a devenit definitivă sau irevocabilă al instanței de judecată și urmează a fi calculat termenul de 72 de ore pentru achitare în jumate al amenzii contravenționale aplicate.

BIBLIOGRAFIE

¹.Igor Trofimov Adrian Crețu drept procesual contravențional. Edit. Cartea militară. Chișinău 2017. p.237.

². Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008. În Monitorul Oficial nr.3-6/15 din 16.01.2009.

³. Hotărârea Curții Constituționale Nr. 10 din 10.05.2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 345 alin. (2) din Codul contravențional (individualizarea sancțiunii)

(Sesizările nr. 26g/2016 și nr.34g/2016) Publicat : 12.07.2016 în Monitorul Oficial Nr. 204-205 art Nr. 58 Data intrării în vigoare 10.05.2016, pct.83.

⁴. <http://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=sesizari&docid=747&l=ro>, accesat la 20.04.2018.

⁵.http://justice.gov.md/public/files/2018/transparenta_in_procesul_decizional/martie/27/1/NF_COD_CONT.pdf, accesat la 20.04.2018.

⁶. Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 30 privind soluționarea cauzelor de înlocuire a amenzii contravenționale aplicate persoanei fizice de către agentul constatator

⁷. Ordinul Ministerului Afacerilor Interne Nr. 118 din 05.05.2017 cu privire la aprobarea formularului chitanței de încasare a amenzii la locul constatării contravenției Publicat : 15.09.2017 în Monitorul Oficial Nr. 335-339 art Nr : 1737.

⁸. Hotărârea Guvernului Nr. 474 din 28.04.1998 cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control cu memorie fiscală pentru efectuarea decontărilor în numerar Publicat : 09.07.1998 în Monitorul Oficial Nr. 62-65 art Nr : 589.